

Nieuwsbrief voor directeuren
basisonderwijs
over arbeidsvoorwaarden,
formatie en salarissen

Nummer 9
11 mei 1988

INHOUD

Maatregelen speciaal
onderwijs

Nascholing management
S. O.

Promotie-criteria

Voorrang ex-hoofden
bij benoeming
adjunct-directeur

MAATREGELEN SPECIAAL ONDERWIJS

Binnen het (voortgezet) speciaal onderwijs spelen twee zaken die in elkaars verlengde liggen. Allereerst is er overleg over maatregelen die ervoor moeten zorgen dat de groei van dit onderwijs wordt ingedamd, en dat de opvang in het reguliere onderwijs verbeterd wordt. Daarnaast echter zijn er de beleidsvoornemens van het ministerie om de uitgaven voor het (voortgezet) speciaal onderwijs met bijna twintig miljoen te verminderen.

Over beide beleidskwesties is de afgelopen dagen nieuws bekend geworden.

Bevriezing formatie per 1 augustus 1988

In DIRECTIE-MEMO nr. 4 (24 februari 1988) maakten we melding van een voorstel om de groei van het speciaal onderwijs te beperken door de formatie voor een periode van vier of vijf jaar te bevriezen.

Na afloop van de tweede mini-conferentie met de onderwijskoepelorganisaties maakten de bewindslieden van Onderwijs en Wetenschappen bekend dat de voorgenomen bevriezing per 1 augustus 1988 in zal gaan. De personeelsformatie in het (voortgezet) speciaal onderwijs zal vanaf die datum vastgesteld worden op basis van het aantal leerlingen dat op 16 januari 1987 het onderwijs volgde. Om dit te realiseren zal het Formatiebesluit ISOVSO gewijzigd worden.

Uitgavenbeperkende maatregelen

Op 21 april 1988 maakte staatssecretaris Ginjaar-Maas per circulaire een aantal 'compenserende maatregelen budgetoverschrijding (voortgezet) speciaal onderwijs' bekend. De twee belangrijkste maatregelen, die in de circulaire aangegeven worden, zijn een verlaging van de formatie voor het onderwijs aan leerlingen met een niet-Nederlandse culturele achtergrond en een korting van de formatie groepsonderwijs voor alle schoolsoorten met drie minuten. Het is de bedoeling dat beide maatregelen op 1 mei 1988 ingaan.

Hiermee is een eerder bekend geworden voorstel van de baan om bij het vaststellen van de faciliteiten voor culturele minderheden alleen die leerlingen te tellen die minder dan vier jaar Nederlands onderwijs gevolgd hebben.

Formatie onderwijs aan culturele minderheden

Met ingang van 1 mei 1988 geldt een nieuwe formatieregeling voor het onderwijs aan kinderen met een niet-Nederlandse culturele achtergrond. Tot en met vier leerlingen wordt er dan geen formatie meer toegekend. Voor vijf leerlingen geldt 80 minuten per week en voor iedere leerling boven het aantal van vijf geldt eveneens 80 minuten.

Formatie groepsonderwijs

In Artikel 17 van het Formatiebesluit ISOVSO wordt voor de verschillende schoolsoorten de formatie voor het groepsonderwijs vastgelegd. Per 1 mei worden drie minuten per leerling per week voor de groepsleraren gekort. Voor een drietal schoolsoorten in voortgezet speciaal onderwijs geldt deze drie minutenkorting niet.

Redactie:

Drs. Bertus Boivin
Mr. Renata Voss (eindredactie)
Postbus 4
2400 MA Alphen aan den Rijn

Uitgever:

Samsom Uitgeverij bv

Abonnementen:

Postbus 4
2400 MA Alphen aan den Rijn
Tel. (01720) 6 21 83
Verschijning 22 x per jaar
Jaarabonnement f 98,50

ISSN 0921-5875

Naast deze twee belangrijke maatregelen per 1 mei kondigt de staatssecretaris een wijziging in de zgn. groeiregeling aan. Deze maatregel is inmiddels in het Staatsblad verschenen en zal op 1 augustus 1988 in werking treden.

Verder bevat de circulaire een aantal maatregelen die alleen voor het voortgezet speciaal onderwijs van belang zijn. Zo komt er beperking van de overlapformatie, een eigen bijdrage voor leer- en hulpmiddelen per 1 augustus 1989 en lesgeld voor leerlingen van zestien jaar en ouder.

Overgangsregeling

Ter voorkoming van gedwongen ontslagen worden de overgangsbepalingen in het Formatiebesluit 180VSO aangepast. Allereerst wordt aan artikel 23 een omschrijving toegevoegd van de onderwijsgevende die door de wijzigingen in de formatie voor culturele minderheden en groeps onderwijs per 1 mei 1988 boventallig wordt. Voor hen geldt tot 1 augustus 1990 de overgangsregeling. Dit geldt ook voor degenen die als gevolg van de gewijzigde groeiregeling ontslagen zouden worden of die met een onvrijwillige taakvermindering worden geconfronteerd.

De overgangsformatie moet gemeld worden op een formulier dat met de voorschotcirculaire aan het eind van dit schooljaar meegezonden wordt.

De aanwijzing van de overgangsboventalligen zal het schoolbestuur eerder moeten doen. De circulaire zegt dat degenen die als gevolg van de maatregelen overgangsboventallig worden, vóór 1 mei 1988 aangewezen moeten worden.

Doorwerking op formatie directie

De wijzigingen in de formatie kunnen doorwerken in het aantal minuten taakrealisatie, de vaststelling van het aantal leraren dat tot adjunct-directeur mag worden benoemd en op het salarisniveau van de directieleden.

Wat de taakrealisatie betreft, wordt gesteld dat hierop de regeling voor de overgangsboventalligen van toepassing is. Ten aanzien van de directeur en adjunct-directeur heeft de staatssecretaris bepaald dat men het recht op salariëring behoudt volgens het geldende functieniveau dan wel op de maximumschaal die al twee jaar voorafgaand aan 1 mei 1988 voor hen formatief aanwezig was.

Samenhang

Het ligt voor de hand te zoeken naar samenhang tussen de formatiebevriezing met ingang van het nieuwe schooljaar en de maatregelen uit deze circulaire. De vraag doet zich dan ook voor: hoe zal de combinatie van beide reeksen maatregelen in de praktijk werken?

- Kies als uitgangspunt voor het berekenen van de formatie het leerlingenaantal op 16 januari 1987.
- Hierop moeten vervolgens de kortingen in de formatie toegepast worden zoals die in de circulaire voorkomen.
- De formatie die aldus vastgesteld kan worden, is de formatie die voor vier of vijf jaar wordt bevroren.

Het ministerie heeft over dit onderwerp een circulaire naar de scholen gestuurd. In het volgende nummer van DIRECTIE-MEMO zullen we op dit onderwerp terugkomen.

Inschrijven uiterlijk 13 mei!
NASCHOLING MANAGEMENT VOOR HET
(VOORTGEZET) SPECIAAL ONDERWIJS

Omdat er alleen een artikel in het blad UITLEG (nr. 10) over verschenen is, bestaat de kans dat het aantal lezers ontgaat is dat er met ingang van het komend schooljaar een speciale managementcursus voor schoolleiding in het (voortgezet) speciaal onderwijs van start gaat.

De cursus is ontwikkeld door het WOSO (Werkverband opleidingen t. b. v. het Speciaal Onderwijs) en is geheel afgestemd op de huidige ontwikkelingen binnen het speciaal onderwijs.

Centraal in de cursus zullen de volgende aspecten van het onderwijskundige management staan:

- het functioneren van de commissies van onderzoek
- het functioneren van de interne overleg- en begeleidingsstructuren
- de bijzondere plaats binnen onderwijs en hulpverlening.

Cursusplaatsen en organisatie

De cursus wordt gehouden in Tilburg en in Zeist. Er is in totaal plaats voor tweehonderd cursisten.

Omdat de cursus opgezet is als een vervolg op het bestaande aanbod, krijgen degenen die al een basiscursus management gevolgd hebben, voorrang.

De cursisten kunnen de cursus gedeeltelijk in werktijd volgen. Er kan op grond van artikel I-C 33 van het Rechtspositiebesluit Onderwijspersoneel (RPBO) buiten-

gewoon verlof verleend worden met behoud van salaris voor maximaal 40 uur. De (adjunct-)directeur kan volledig vervangen worden. De deelnemers ontvangen vóór 15 juni een bewijs van deelneming dat het schoolbestuur kan gebruiken om de vervanging te declareren bij de jaarlijkse aanvraag voor rijksvergoeding.

Aanmelding uiterlijk op 13 mei schriftelijk bij de Katholieke Leergangen (afd. SO), Prof. Grimbrérelaan 16, 5037 EK Tilburg of bij Hogeschool Midden Nederland, Postbus 254, 3700 AG Zeist.

PROMOTIE-CRITERIA

Sinds de invoering van het HOS-systeem geldt dat het schoolbestuur eind van het schooljaar aandacht moet besteden aan de carrière-ontwikkeling van het personeel en de gevolgen die dat heeft voor de salariering. In dit artikel willen we een aantal aspecten van het begrip seniorleeraar nader toelichten.

Carrière-stop

De overgang van de ene periodiek naar de andere binnen dezelfde salarisschaal en van de ene schaal naar de andere vindt steeds op 1 augustus plaats.

Voor leerkrachten in het basisonderwijs zijn de aanloopschalen 6, 7 en 8 en is schaal 9 de maximumschaal. Voor het speciaal onderwijs gelden 7, 8 en 9 als aanloopschalen en 10 als de maximumschaal.

Heeft een leerkracht de top van de hoogste aanloopschaal bereikt, dan heeft hij pas het derde daarop volgende schooljaar recht op overgang naar zijn maximumschaal. Dit staat in artikel I-R 107 van het RPBO.

De overgang van de hoogste aanloopschaal naar de maximumschaal is echter geen automatisme. Naast de driejarige carrière-stop dient de leerkracht aan een tweetal promotiecriteria die in I-R 104 van het RPBO omschreven staan.

Seniorleeraar

Iemand die aan de promotiecriteria voldoet, wordt seniorleeraar. Deze promotie heeft alleen gevolgen voor het salaris en heeft geen veranderingen van taken en functie tot gevolg.

De promotiecriteria voor het seniorleeraarschap zijn bedoeld om de deskundigheid van het personeel te vergroten. Ze zijn zo geformuleerd dat er sprake kan zijn van een objectieve toetsing.

In een circulaire van 23 augustus 1985 zijn de twee promotiecriteria (brede inzetbaarheid en nascholing) nader uitgewerkt.

criterium 'brede inzetbaarheid'

De leerkracht dient om voor de promotie tot seniorleeraar in aanmerking te komen gedurende twee of meer schooljaren in de bovenbouw (de laatste vier leerjaren) gewerkt te hebben én gedurende twee of meer jaren in de onderbouw (de eerste vier leerjaren). Let wel: er wordt geen uitspraak gedaan over het aantal uren per week dat de leraar in de verschillende 'bouwen' gewerkt moet hebben! Voor vakleerkrachten in het basisonderwijs geldt de aanvullende bepaling dat 'hij zich niet heeft onttrokken aan het desgevraagd uitvoeren van andere leraarstaken'.

criterium 'Nascholing'

De leerkracht moet voor zijn promotie één nascholingsactiviteit van minimaal twintig lesuren gevolgd hebben. In de circulaire is sprake van het ten minste éénmaal per jaar deelnemen aan een dergelijke activiteit. In twijfelgevallen kan de inspectie een uitspraak doen; belangrijk zijn echter steeds de twintig lesuren. Voor het (voortgezet) speciaal onderwijs geldt hetzelfde criterium.

Ten aanzien van beide criteria is er voor het schoolbestuur een belangrijke voorwaardenscheppende rol weggelegd: het bestuur moet de leraar in staat stellen aan de criteria te voldoen.

Als hierover een geschil ontstaat tussen leraar en bevoegd gezag, kan dit voorgelegd worden aan een onafhankelijke beslissende instantie. Dit zijn het Ambtenarengerecht voor het openbaar onderwijs en de Commissie van Beroep voor het bijzonder onderwijs.

Dit is van groot belang, want als een leerkracht niet aan de promotiecriteria heeft kunnen voldoen, omdat het schoolbestuur hem daartoe niet in de gelegenheid heeft gesteld, dan zal hij toch tot seniorleeraar worden bevorderd. Wanneer echter duidelijk ligt dat de oorzaak bij de leerkracht ligt, dan gaat de promotie niet door!

Jurisprudentie:
VOORRANG EX-HOOFDEN BIJ BENOEMING
ADJUNCTDIRECTEUR

Op grond van artikel E15 van de Overgangswet WBO moet de leiding van een ba-

sissschool zoveel mogelijk worden gevormd uit de hoofden van de verschillende scholen waaruit die basisschool is ontstaan. Laat deze bepaling het schoolbestuur nog ruimte voor een eigen beleid met betrekking tot de benoeming van een directeur en een adjunct-directeur? De volgende uitspraak van het Kantongerecht Tilburg geeft antwoord op deze vraag.

Mevrouw A was vóór de inwerkingtreding van de Wet op het Basisonderwijs (WBO) in vaste dienst als hoofdleidster van een katholieke kleuterschool. Deze kleuterschool werd met ingang van 1 augustus 1985 samen met een andere kleuterschool en een lagere school samengevoegd tot een basisschool. De nieuwe basisschool was groot genoeg om op grond van het Formatiebesluit WBO in aanmerking tot komen voor een adjunct-directeur. Mevrouw A en de andere ex-hoofdleidster solliciteerden beide naar die functie. Nadat haar collega zich had teruggetrokken, bleef alleen mevrouw A als kandidaat over. Toch werd niet mevrouw A, maar iemand van buiten de school tot adjunct-directeur benoemd. Tegen dit besluit van het schoolbestuur is mevrouw A bij de Kantonrechter in beroep gegaan.

Mevrouw A vroeg de Kantonrechter het schoolbestuur te bevelen haar alsnog met ingang van 1 augustus 1985 te benoemen tot adjunct-directeur. Daarbij wees zij op artikel E15 OWBO dat het schoolbestuur de verplichting oplegt om in de functie van adjunct-directeur één van de hoofden van de scholen die in de nieuwe basisschool opgegaan zijn, te benoemen. Voorzover het betreffende hoofd althans niet al tot directeur benoemd is of die functie heeft geweigerd. Het schoolbestuur daarentegen vond dat artikel E15 OWBO geen absolute verplichting tot benoeming van een exhoofd oplegde, en dat het dus enige beleidsvrijheid aan het schoolbestuur overliet. En omdat het bestuur mevrouw A ongeschikt vond voor de functie van adjunct-directeur, had het iemand anders in die functie benoemd.

De Kantonrechter boog zich eerst over de vraag of artikel E15 OWBO een absolute verplichting oplegt, dan wel enige beleidsvrijheid toestaat.

Uit Memorie van Toelichting bij de Overgangswet WBO leidt de rechter af dat het artikel de ex-hoofden geen absoluut recht op benoeming geeft, maar wel een zeer sterk voorkeursrecht schept voor de ex-hoofden bij het vervullen van de post van adjunct-directeur.

De geschiktheid van de ex-hoofden voor

het leidinggeven van de basisschool wordt voorondersteld en daarbij bestaat er geen verschil tussen de ex-hoofden van lagere scholen en de ex-hoofdleidsters van kleuterscholen.

Dit alles betekent dat het schoolbestuur bij de benoeming van de schoolleiding van de basisschool wel enige beleidsvrijheid heeft, maar dat die vrijheid door het artikel E15 OWBO zeer sterk wordt ingeperkt.

Vervolgens onderzocht de rechter of het schoolbestuur de benoeming van mevrouw A redelijkerwijs had mogen weigeren. Zijn conclusie was dat dit niet gemogen had. De benoeming was niet doorgegaan, omdat de directeur, het schoolteam en de medezeggenschapsraad een negatief advies gegeven hadden bij de voordracht van mevrouw A door het schoolbestuur. Zij hadden met name kritiek op haar organisatorisch functioneren dat, volgens hen, onvoldoende zou zijn voor een functie als adjunct-directeur.

Dit negatieve advies was het resultaat van een toetsing van de geschiktheid van mevrouw A voor de functie. Artikel E15 OWBO echter staat een volledige geschiktheidstoetsing niet toe. Het schoolbestuur had het advies dan ook niet mogen overnemen.

Door dat wel te doen heeft het schoolbestuur gehandeld in strijd met artikel E15 OWBO. Het kon in de gegeven omstandigheden (mevrouw A was ex-hoofd én de enige kandidaat voor de functie) haar de benoeming tot adjunct-directeur niet onthouden.

De rechter veroordeelde het schoolbestuur dan ook mevrouw A met terugwerkende kracht per 1 augustus 1985 in vaste dienst tot adjunct-directeur te benoemen en de akte van benoeming zo snel mogelijk uit te reiken.

Hoewel redactie en uitgever van DIRECTIE-MEMO streven naar betrouwbaarheid, kunnen wij geen aansprakelijkheid aanvaarden voor eventuele onjuistheden in de gepubliceerde informatie.